

Kommunal- og moderniseringsdepartementet

Deres ref.:

Vår ref.:
21/17833-1

Saksbehandler:
David Moen
93836444

Dato:
01.12.2021

Høringsuttalelse – Samelovens språkregler

Kommunedirektørens innstilling ble vedtatt uten endringer i formannskapsmøte den 30.11.2021 (Utvalgssak 181/21) med 9 mot 2 stemmer.

Formannskapets vedtak:

1. Tromsø er bevisst og stolt over sin historiske og nåtidige status som samisk kommune, og skal i samarbeid med Sametinget være en pådriver og tilrettelegger for at Tromsø skal være et godt sted å bo, vokse opp, utdanne seg, arbeide og delta for den samiske befolkningen. Kommunen skal være en pådriver for å formidle og videreutvikle samisk språk, kultur og kompetanse.
2. Tromsø kommune støtter departementets forslag om innføring av tre differensierte kommunekategorier i det samiske språkområdet: *språkutviklingskommuner*, språkvitaliseringskommuner og bykommuner med særlig ansvar for samisk språk.

Dette for at det skal bli lettere for flere kommuner å bidra til den samiske språkvitaliseringen.

(2.4.1 Språkområdeordning med tre kategorier)

3. Tromsø kommune støtter departementets forslag om å gi Sametinget forskriftsmyndighet for tildeling av tospråklighetsmidler, forutsatt at kommunene i *språkområdet* får dekket alle utgifter forbundet med lovkravene.

(2.4.2 Sametingets tildeling av tospråklighetsmidler)

4. Forslaget om å innføre fellesbenevnelsen *offentlige organ* i sameloven, i stedet for *regionalt offentlig organ*, støttes.

Dette for å tilpasse ordlyden til en endret offentlig forvaltning, og for å sikre at samiske språkbrukere ikke mister rettigheter ved eventuelle framtidige forvaltningsendringer.

(3.4.1 Begrepet regionalt offentlig organ tas ut av loven)

5. Tromsø kommune støtter departementets **alternativ 1: Rett til muntlig svar på samisk i språkvitaliseringskommuner i samsvar med kommunens avgjørelse.**

Kommunen vektlegger kommunal valgfrihet, og legger til grunn at kommuner som velger å delta i det samiske språkområdet gjør dette fordi de genuint ønsker å bidra til et reelt samisk språkløft, og at de med dette for øyet vil søke å optimalisere tilgjengelige ressurser etter lokale forhold.

Tromsø er ikke aktuell som *språkvitaliseringskommune*, men ønsker likevel å kommentere punktet, da definisjonen av denne kommunekategorien blir en integrert del av differensieringsordningen som vi kanskje skal bli en del av, og det vil være i deltakerkommunenes interesse at nivåene står i et logisk og proporsjonalt forhold til hverandre.

(3.4.2.3 *Språkutviklingskommuner*)

6. Tromsø kommune støtter departementets **alternativ 1: Valgfritt for bykommuner å tilby rett til skriftlig og muntlig svar.**

Kommunen vektlegger kommunalt selvstyre, og som i punktet over legges det til grunn at deltakerkommunene vil sette inn tilgjengelige ressurser der de trenges mest. Valget er også konsekvent med alternativ 1 for *språkvitaliseringskommuner* mht. konsekvente trinn i differensierings-ordningen. Dagens prekære mangel på samisk språkkompetanse gjør at bykommuner, med et generelt lovmessig krav om skriftlig svar på samisk (alternativ 2), vil kunne komme til å:

- slite med å skaffe nok språkkompetente ansatte til å oppfylle omfattende samiske språkkrettheter i forvaltningen
- kannibalisere sin egen skolesektor for samiske undervisningskrefter
- «Stjele» språkkompetanse fra mindre kommuner i *språkområdet*

Satsingen på barnehager og skoler, og rekrutteringen av samisk språkkompetanse bør stå høyere på agendaen de nærmeste årene, enn geografisk ekspansjon av lovbestemte samiske språkkrettheter i offentlig forvaltning. Så får man heller justere dette når tiden er moden for det.

Alternativ 1 gir økte sjanser for at flere bykommuner kan bli med på vitaliseringsarbeidet, og ta sitt ansvar for den stadig større andelen av den samiske befolkningen som flytter til byene. FNs erklæring for rettighetene til urfolk (2007) slår fast at individer av urfolk, særlig barn, har rett til opplæring i sin egen kultur og på sitt eget språk – også de som lever utenfor sine egne lokalsamfunn.

(3.4.2.4 *Bykommuner med særlig ansvar for samisk*)

7. Departementet foreslår å lovfeste at samiske språk skal være likestilt med norsk i den kommunale forvaltningen i *språkutviklingskommuner*. Tromsø kommune støtter departementets forslag om at det for øvrige kommuner i språkområdet skal være frivillig å likestille språkene i hele eller deler av forvaltningen.

En *plikt* til likestilling ville i stor grad begrenset rekrutteringen av nye kommuner til språkområdet.

(6. *Samisk i den offentlige forvaltningen*)

8. Tromsø kommune støtter departementets forslag om å innføre en ny lovbestemmelse som presiserer adgangen til å stille samiske språkkunnskaper som ønskede eller nødvendige kvalifikasjoner ved ansettelse til stillinger i offentlige organ, når organet har behov for denne kompetansen for å utføre sine oppgaver.

Dette så lenge kvalifikasjonskravet er saklig begrunnet. Presiseringen vil også kunne bidra til at flere skaffer seg samiskspråklig kompetanse.

(8. Rekruttering av samiskspråklig personell)

9. Tromsø kommune støtter departementets forslag om å lovfeste at ansatte i offentlige organer med behov for samisk kunnskap skal ha rett til permisjon med lønn for å skaffe seg kunnskap i samisk.

Det legges til grunn at utgiftene forbundet med utdanningspermisjonen dekkes av staten gjennom Sametinget.

Kommunen vil her spesielt fremheve viktigheten av språk- og kulturoppføring for ansatte innen helse- og omsorg- og barne- og familie-sektoren. Dette for å ivareta god kommunikasjon, kulturell forståelse og viktige behov i alle livsfaser for samisktalende.

(9. Utdanning for å øke samiskspråklig kompetanse i det offentlige)

(Parentesene på slutten av hvert punkt henviser til det aktuelle kapitlet i høringsnotatet fra departementet)

Vedlegg: Protokoll fra formannskapsmøte den 30.11.2021.

Stig Tore Johnsen
Kommunedirektør

Kari Henriksen
Direktør, Avdeling for oppvekst, utdanning og kultur

